

D ů v o d y:

Dovolání, opřené jen o dovolací důvod právní mylnosti (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), se neprávem obírá otázkou důvěry ve stav veřejné pozemkové knihy. Ta nemá se souzeným případem nic činiti, neboť nejde tu o to, zda ve prospěch nabyvatelů nemovitosti, domáhajících se knihovního zápisu v důvěře v knihovní stav, neznajících odchylný právní stav, platí knihovní stav v době nabytí za správný a úplný, nýbrž jde o to, zda žalobci mohou zaplacení knihovní pohledávky, již, nabyvše zastavené nemovitosti, převzali k vlastnímu zaplacení, odepíratí proto, že si třetí osoba — v souzeném případě prodávatel nemovitosti v rozporu s ujednáním o zaplacení kupní ceny — na zástavní pohledávku činí nároky a zda proto směli nebo musili dluh složit na soudě. Nižší soudy uznaly správně, že tu není podmínek pro složení dluhu na soudě podle § 1425 obč. zák. Není tu žádné ze zvláštních podmínek tam výslovně vypočtených a žádný »z jinakých důležitých důvodů« tam povšechně naznačených. Dovolatelé spatřují takový důležitý důvod neprávem v tom, že i prodávatel na nich žádal zaplacení. Dovolatelé byli knihovními dlužníky zástavního dluhu převzatého k plnění. Že vystupoval jako zástavní věřitel někdo jiný než původní knihovní věřitel, totiž žalovaná, žalobci sami netvrdí. Ani prodávatel to nečinil, nýbrž žádal, by sporná částka byla započítána na zástavní dluh jen jaksi jako nedoplatek kupní ceny, tedy přiváděl k platnosti nárok zcela jiného právního důvodu. Mimo to plyne z povahy zvláštních důvodů pro složení na soudě vypočtených v § 1425 a z ostatních ustanovení, podle nichž lze dluh složit na soudě (na příklad §§ 234, 276, 348, 390, 455, 471, 890, 1428 obč. zák., čl. 202 druhý odstavec obch. zák., § 36 směn. zák. a jiné), že překážka, pro niž nelze dluh zaplatiti nebo jinak plniti, vždy musí býti na straně věřitelově. Právě tento předpoklad ospravedlňuje, že zákon dlužníku poskytuje možnost, by se složením na soudě zbavil dluhu i s povinností platiti úroky, vedlejších závazků zajišťovacích a obavy, že bude musiti platiti po druhé, vylučuje však také, by bez něho na věřiteli, u něhož se nevyškly překážky plnění, bylo žádáno, by přes to, že u něho není překážek pro řádné zaplacení, nepohledával své plné uspokojení podle zákona ze zastavené věci, nýbrž by se ho domáhal po případě ve sporu s nemajetným nebo s neznámým osobním dlužníkem. Ze skutkového děje, jak plyne z nenapadených výsledků řízení, není v souzeném případě u žalované zákonem předpokládané překážky, by jí žalobci dluh nezaplatili, žalobci nebyli proto oprávněni dluh složit na soudě a nižší soudy jejich žalobu zamítly právem.

Čís. 10175.

Pojišťovací smlouva.

V tom, že pojistník po doručení pojistky zaplatil premii, jest spatřovati schválení pojistky, i když se uchylovala od pojišťovacího návrhu. Lhostejno, že pojistník pojistku napotom po delší době pozastavil.

Nebyla-li pojistníku při jeho prodlení v placení následné premie vůbec dána jednoměsíční dodatečná lhůta, nepočala tříměsíční lhůta, ve které by pod sankcí zániku pojišťovacího poměru bylo nutno podati žalobu. Uděliti tuto dodatečnou lhůtu jest právem, není však smluvním závazkem pojišťovatele.

(Rozh. ze dne 26. září 1930. Rv I 1807/29.)

Proti žalobě pojišťovny o zaplacení pojišťovací premie splatné roku 1928 namítl žalovaný pojistník mimo jiné, že žaloba byla podána předčasně, ježto žalovanému nebylo pohroženo následky neplacení a nebyla mu dána dodatečná lhůta. Za řízení o žalobě vznesl žalovaný mezitímní návrh na zjištění, že pojistný poměr není stranami po právu. Procesní soud první stolice zamítl mezitímní určovací návrh žalovaného a uznal podle žaloby, mimo jiné z těchto důvodů: Dovolává-li se žalovaný § 29 poj. řádu, jehož ustanovení jest pojato do všeobecných pojišťovacích podmínek žalobkyně (čl. 9), budiž poukázáno k tomu, že toto ustanovení jest zřejmě na prospěch pojišťovatele, by mu umožnilo vypovědět smlouvu bez výpovědní lhůty, a že, nepoužila-li žalobkyně tohoto ustanovení, nemůže z něho žalovaný odvozovati práv. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Po stránce právní nepřidává se sice odvolací soud k názoru prvního soudce, že celý § 29 poj. ř. (čl. 9 poj. podm.) jest jen ve prospěch pojišťovatele, by mu umožnil vypovědět smlouvu bez lhůty výpovědní a že pojištěný, nepoužije-li pojišťovatel tohoto práva, nemůže z toho vyvozovati práva. Ve prospěch pojišťovatele je jen ustanovení, že pojišťovatel může smlouvu vypovědět bez výpovědní lhůty, je-li pojištěný po uplynutí dodatečné lhůty v prodlení s placením. Ustanovení, že platí za výpověď, není-li nárok na premii uplatňován do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty, platí především ve prospěch pojištěného, neboť ustanovení to by bylo pro pojišťovatele bez významu, an jest zbaven povinnosti k plnění, nastane-li případ, na který se pojištění vztahuje, po uplynutí dodatečné lhůty a pojištěný v čase případu, na který se pojištění vztahuje, jest v prodlení s placením, leč že by nárok na premii uplatnil na soudě. Zažaloval-li pojišťovatel do tří měsíců po uplynutí dodatečné lhůty premii, smlouva nezanikla, pak-li ji nezažaloval, neručí, nastane-li případ, na který se pojištění vztahuje. Pojišťovatel nemá proto proč, by vypovídal smlouvu, když pojištěný do dodatečné lhůty nezaplatil premii. Naproti tomu stanovením tříměsíční lhůty má býti chráněn pojištěný v tom směru, že není již smlouvou vázán, když pojišťovatel premii v čas nezažaluje. Jest otázkou, od kdy počíná tříměsíční lhůta. V § 29 poj. ř. (čl. 9 poj. podm.) stanoveno, že lhůta počíná po uplynutí dodatečné lhůty. V souzeném případě jest zjištěno, že bylo o premii upomínáno. Žalovaný sám tvrdí, že dodatečná lhůta nebyla dána. Tříměsíční lhůta tedy ještě nepočala, smlouva pojišťovací jest ještě v platnosti a nemůže se žalovaný odvolávati na to, že pojišťovací smlouvu jest podle § 29 poj. ř. považovati za vypovězenou bez lhůty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V jednání dovolatele, který po doručení pojistky ze dne 5. března 1927 zaplatil pojistné bez námitek a teprve dne 2. července 1927 pozastavil pojistku, jest schválení pojistky, i kdyby bylo lze souditi, že se uchyluje od pojišťovacího návrhu, a že co do tvrzených úchylek jest ji proti pojišťovacímu návrhu pokládati za protinávrh.

Bylo zjištěno, že jednoměsíční dodatečná lhůta podle čl. 9 odst. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek dovolateli vůbec nebyla dána. Jest schváliti právní názor napadeného rozsudku, že tříměsíční lhůta, do níž by pod sankcí zániku pojišťovacího poměru bylo nutno podati žalobu, dosud ani nepočala. Uděliti tuto dodatečnou lhůtu jest právem, není však s m l u v n í m závazkem (obdobný § 29 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. dosud není účinný) žalující pojišťovny (slova »so k a n n der Versicherer, solange die Zahlung nicht erfolgt ist, den Vertrag ohne Kündigungsfrist kündigen«).

Čís. 10176.

Je důvodem k propuštění zaměstnance podle § 27 čís. 1 zák. o obch. pom., vyhotovil-li si zaměstnanec revisní kanceláře pro svou potřebu průtisk hrubé rozvahy, jím sestavené, bez vědomí komitenta, aniž o tom vyrozuměl zaměstnavatele.

(Rozh. ze dne 26. září 1930, Rv I 1811/29.)

Žalobce, zaměstnaný v. revisní kanceláři, byl dne 29. února 1928 propuštěn proto, že pozbyl zaměstnavatelovy důvěry, pořídív si průklepy hrubých rozvah komitentů. Žalobě na majitele revisní kanceláře o zaplacení služného za měsíc březen 1928 procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. D ů v o d y: S názorem prvního soudu, že se žalobce neučinil nehodným zaměstnavatelovy důvěry, nelze souhlasiti. Hledíc ke všeobecně známé důležitosti hrubé rozvahy, není pochyby, že revisní kancelář (Bücherrevisionsbüro) jest povinna, počínati si při sestavování hrubé bilance tak, by zůstala naprosto utajena. Revisor knih musí proto s největší obezřetností vyvarovati se všeho, co by snad umožnilo, by hrubá rozvaha nezůstala utajena. Zanedbání této péče mohlo by nejen těžce poškoditi komitenta, nýbrž i zcela podkopati dobré jméno revisní kanceláře. Pořídí-li si tedy zaměstnanec revisní kanceláře, nejsa k tomu nucen a nadto bez vědomí a bez svolení komitenta nebo jeho prokuristy pro svou potřebu průklep jím sestavené hrubé rozvahy, aniž by o tom zpravil svého zaměstnavatele, ohrožuje tím těžce nejen komitenta, nýbrž i pověst firmy svého zaměstnavatele a dopouští se těžkého porušení důvěry, maje jako odborník znáti dalekosáhlost svého jednání. O takovéto porušení jde